

Miercuri, 10 februarie 2021

P9_TA(2021)0043

Accesul public la documente – raport pe anii 2016-2018

Rezoluția Parlamentului European din 10 februarie 2021 referitoare la accesul public la documente [articolul 122 alineatul (7) din Regulamentul de procedură] – raport anual pe anii 2016-2018 (2019/2198(INI))

(2021/C 465/06)

Parlamentul European,

- având în vedere Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE) și Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), în special articolele 1, 9, 10, 11 și 16 din TUE și articolul 15 din TFUE,
- având în vedere Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, în special articolele 41 și 42,
- având în vedere Regulamentul (CE) nr. 1049/2001 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2001 privind accesul publicului la documentele Parlamentului European, ale Consiliului și ale Comisiei ⁽¹⁾,
- având în vedere rezoluția sa din 11 martie 2014 referitoare la accesul public la documente [articolul 104 alineatul (7) din Regulamentul de procedură] pentru anii 2011-2013 ⁽²⁾,
- având în vedere rezoluția sa din 28 aprilie 2016 referitoare la accesul public la documente [articolul 116 alineatul (7) din Regulamentul de procedură] pentru anii 2014-2015 ⁽³⁾,
- având în vedere rezoluția sa din 14 septembrie 2017 referitoare la transparența, responsabilitatea și integritatea în instituțiile UE ⁽⁴⁾,
- având în vedere rapoartele anuale ale Ombudsmanului European și raportul său special referitor la ancheta strategică OI/2/2017 privind transparența procesului legislativ al Consiliului,
- având în vedere rezoluția sa din 17 ianuarie 2019 referitoare la ancheta strategică a Ombudsmanului OI/2/2017 privind transparența dezbaterilor legislative care au loc în cadrul grupurilor de pregătire ale Consiliului UE ⁽⁵⁾,
- având în vedere jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene (CJUE) și a Curții Europene a Drepturilor Omului (CEDO),
- având în vedere rapoartele Comisiei, Consiliului și Parlamentului pentru anii 2016, 2017 și 2018 referitoare la aplicarea Regulamentului (CE) nr. 1049/2001,
- având în vedere Regulamentul (CE) nr. 1367/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 6 septembrie 2006 privind aplicarea, pentru instituțiile și organismele comunitare, a dispozițiilor Convenției de la Aarhus privind accesul la informație, participarea publicului la luarea deciziilor și accesul la justiție în domeniul mediului ⁽⁶⁾,
- având în vedere rezoluția sa din 16 noiembrie 2017 referitoare la raportul anual privind activitățile Ombudsmanului European în 2016 ⁽⁷⁾,
- având în vedere orientările politice pentru Comisie 2019-2024, stabilite de președinta Ursula von der Leyen,
- având în vedere articolul 54 și articolul 122 alineatul (7) din Regulamentul său de procedură,
- având în vedere raportul Comisiei pentru libertăți civile, justiție și afaceri interne și avizul Comisiei pentru afaceri constituționale (A9-0004/2021),

⁽¹⁾ JO L 145, 31.5.2001, p. 43.

⁽²⁾ JO C 378, 9.11.2017, p. 27.

⁽³⁾ JO C 66, 21.2.2018, p. 23.

⁽⁴⁾ JO C 337, 20.9.2018, p. 120.

⁽⁵⁾ JO C 411, 27.11.2020, p. 149.

⁽⁶⁾ JO L 264, 25.9.2006, p. 13.

⁽⁷⁾ JO C 356, 4.10.2018, p. 77.

Miercuri, 10 februarie 2021

- A. întrucât, în temeiul tratatelor, Uniunea „respectă principiul egalității cetățenilor săi, care beneficiază de o atenție egală din partea instituțiilor [...] sale” (articolul 9 din TUE); întrucât „orice cetățean are dreptul de a participa la viața democratică a Uniunii”, iar „deciziile se iau în mod cât mai deschis și la un nivel cât mai apropiat posibil de cetățean” [articolul 10 alineatul (3) din TUE, coroborat cu considerentul 13 din preambulul tratatului și cu articolul 1 paragraful 2 și articolul 9 din tratat];
- B. întrucât articolul 15 din TFUE prevede că, „în scopul promovării unei bune guvernări și asigurării participării societății civile, instituțiile, organele, oficiile și agențiile Uniunii acționează respectând în cel mai înalt grad principiul transparenței” și că „orice cetățean al Uniunii și orice persoană fizică sau juridică, care are reședința sau sediul statutar într-un stat membru, are drept de acces la documentele instituțiilor, organelor, oficiilor și agențiilor Uniunii”;
- C. întrucât dreptul de acces la documente și statutul său de drept fundamental sunt scoase și mai mult în evidență de articolul 42, care are în prezent „aceeași valoare juridică cu cea a tratatelor” [articolul 6 alineatul (1) din TUE]; întrucât dreptul de acces la documente le permite cetățenilor să își exercite efectiv dreptul de a controla munca și activitățile instituțiilor, organelor, oficiilor și agențiilor UE, în special procesul legislativ;
- D. întrucât funcționarea instituțiilor UE ar trebui să respecte principiul statului de drept; întrucât instituțiile trebuie să depună eforturi pentru a atinge cele mai înalte standarde posibile de transparență, responsabilitate și integritate; întrucât aceste principii călăuzitoare sunt elemente esențiale pentru a promova buna guvernare în instituțiile UE și pentru a asigura o mai mare deschidere în ceea ce privește funcționarea UE și procesul său decizional; întrucât încrederea cetățenilor în instituțiile UE este fundamentală pentru democrație, pentru buna guvernare și pentru elaborarea unor politici eficiente; întrucât transparența și accesul la documente ar trebui garantate și în ceea ce privește modul în care sunt puse în aplicare politicile UE la toate nivelurile și modul în care sunt utilizate fondurile UE; întrucât deschiderea și participarea societății civile sunt indispensabile pentru promovarea bunei guvernări în instituțiile UE; întrucât, în conformitate cu principiile de bază ale democrației, cetățenii au dreptul de a cunoaște și de a urmări procesul decizional; întrucât Parlamentul European lucrează cu un grad mare de transparență în procedurile sale legislative, inclusiv în etapa de comisii, permițându-le cetățenilor, mass-mediei și părților interesate să înțeleagă cum și de ce sunt luate deciziile și să identifice în mod clar diferitele poziții din cadrul Parlamentului și originea propunerilor specifice, precum și să urmărească adoptarea deciziilor finale;
- E. întrucât, în conformitate cu articolul 16 alineatul (8) din TUE, Consiliul trebuie să se întrunească în ședință publică atunci când deliberază și votează un proiect de act legislativ; întrucât, conform Ombudsmanului, practica curentă care constă în marcarea majorității documentelor pregătitoare din cadrul procedurilor legislative în curs ca „LIMITE” reprezintă o restricționare disproporționată a dreptului de acces cât mai larg al cetățenilor la documente legislative⁽⁸⁾; întrucât absența unui angajament din partea Consiliului de a asigura transparența reflectă o lipsă de responsabilitate în rolul său de colegiator al UE;
- F. întrucât principalele preocupări din anchetele închise de Ombudsman în 2018 au fost transparența, responsabilitatea și accesul public la informații și documente (24,6 %), urmate de cultura serviciului (19,8 %) și utilizarea adecvată a puterii discreționare (16,1 %); întrucât printre alte preocupări s-au aflat respectarea drepturilor procedurale, cum ar fi dreptul de a fi ascultat, respectarea drepturilor fundamentale, chestiunile etice, participarea publică la procesul decizional al UE, inclusiv în procedurile de constatare a neîndeplinirii obligațiilor, buna gestiune financiară a procedurilor de ofertare, a granturilor și a contractelor UE, recrutarea, precum și buna gestionare a chestiunilor legate de personalul UE;
- G. întrucât, în 2018, Ombudsmanul a lansat un nou site web, care include o interfață revizuită și ușor de utilizat pentru potențialii reclamanți; întrucât procedura accelerată a Ombudsmanului de tratare a plângerilor privind accesul public la documente reflectă angajamentul său de a oferi asistență și de a lua rapid decizii pentru cei care solicită asistență;
- H. întrucât în ancheta strategică a Ombudsmanului OI/2/2017/TE se constată că lipsa de transparență a Consiliului în ceea ce privește accesul publicului la documentele legislative ale acestuia, precum și practica sa actuală care caracterizează procesul său decizional, în special în etapa pregătitoare în cadrul grupurilor de pregătire ale Consiliului, inclusiv al

⁽⁸⁾ <https://www.ombudsman.europa.eu/ro/recommendation/en/89518>

Miercuri, 10 februarie 2021

comitetelor sale, al grupurilor de lucru și al Comitetului Reprezentanților Permanenți (Coreper), constituie cazuri de administrare defectuoasă; întrucât, la 16 mai 2018, în urma reticenței Consiliului de a pune în aplicare recomandările sale, Ombudsmanul a prezentat Parlamentului Raportul special OI/2/2017/TE privind transparența procesului legislativ al Consiliului; întrucât, în rezoluția sa din 17 ianuarie 2019 referitoare la ancheta strategică a Ombudsmanului, Parlamentul a sprijinit recomandările Ombudsmanului;

1. întrucât, în cazul 1302/2017/MH privind tratarea de către Comisie a unei cereri de acces public la avizele Serviciului său juridic cu privire la registrul de transparență, Ombudsmanul a constatat că refuzul continuu al Comisiei de a acorda un acces mai mare la documente constituie un caz de administrare defectuoasă deoarece Comisia nu a fost cât mai deschisă și disponibilă cu puțință în legătură cu măsura care vizează tocmai promovarea transparenței ca mijloc de a obține o mai mare legitimitate și asumare a răspunderii a UE,

Transparența dintr-o perspectivă mai generală

1. își exprimă hotărârea fermă de a apropia cetățenii de procesul decizional; subliniază că transparența și responsabilitatea sunt fundamentale pentru menținerea încrederii cetățenilor în activitățile politice, legislative și administrative ale UE; subliniază că articolul 10 alineatul (3) din TUE recunoaște democrația participativă ca fiind unul din principalele principii democratice ale UE, insistând, așadar, că deciziile trebuie luate cât mai aproape de cetățeni; reamintește că un proces decizional pe deplin democratic și foarte transparent la nivel european este indispensabil pentru a crește încrederea cetățenilor în instituțiile UE; accentuează că este necesar ca toate instituțiile UE să avanseze cu un nivel similar de transparență;

2. ia act cu satisfacție de numirea unui comisar responsabil de transparență, a cărui misiune este de a spori transparența procesului legislativ în instituțiile europene;

3. reamintește că Parlamentul reprezintă interesele cetățenilor europeni într-un mod deschis și transparent pentru ca aceștia să fie pe deplin informați, fapt confirmat de către Ombudsman, și ia act de progresele înregistrate de Comisie în ceea ce privește îmbunătățirea standardelor sale în materie de transparență; este profund îngrijorat de faptul că, în pofida apelurilor și recomandărilor făcute de Parlament și Ombudsman, Consiliul nu a pus încă în aplicare standarde comparabile, iar procesul decizional din cadrul Consiliului este departe de a fi transparent; invită Consiliul să pună în practică hotărârile relevante ale CJUE și să nu le eludeze; apreciază bunele practici ale anumitor președinții ale Consiliului și, de asemenea, ale anumitor state membre în ceea ce privește publicarea documentelor Consiliului, inclusiv a propunerilor președinției Consiliului;

4. salută decizia Consiliului UE, ca urmare a deschiderii de către Ombudsman a cazului 1011/2015/TN, de a aplica Regulamentul (CE) nr. 1049/2001 în cazul documentelor deținute de Secretariatul său General în legătură cu sarcinile de acordare a unui sprijin diverselor organisme și entități interguvernamentale, cum ar fi avizele comitetului în cauză referitoare la capacitatea candidaților de a exercita funcțiile de judecător și avocat general în cadrul Curții de Justiție și al Tribunalului UE; salută avizul Ombudsmanului potrivit căruia trebuie să se opteze pentru o mai mare deschidere în ceea ce privește modul în care se poate ajunge la un echilibru just între necesitatea de a proteja datele cu caracter personal ale persoanelor evaluate pentru funcții publice de înalt nivel și necesitatea de a asigura o transparență maximă a procesului de numire în funcții publice de înalt nivel;

5. regretă practica recurentă a Comisiei de a furniza Parlamentului doar foarte puține informații despre punerea în aplicare a legislației UE; invită instituțiile să respecte principiul cooperării loiale și să publice din proprie inițiativă aceste informații; regretă refuzul Comisiei de a publica statistici privind eficiența politicilor UE, acest lucru împiedicând orice control public asupra politicilor care au un impact semnificativ asupra drepturilor fundamentale; invită Comisia să publice mai des din proprie inițiativă astfel de statistici, pentru a demonstra că politicile sunt necesare și proporționale pentru a-și atinge obiectivele; invită Comisia să dea dovadă de transparență în ceea ce privește contractele cu părți terțe; invită Comisia să publice mai des din proprie inițiativă un număr cât mai mare de informații cu privire la procedurile de licitație, în comparație cu practicile sale actuale;

6. subliniază importanța măsurilor adoptate pentru a spori transparența deciziilor luate în cadrul procedurilor de constatare a neîndeplinirii obligațiilor; cere, în special, ca documentele trimise de Comisie statelor membre în cadrul acestor proceduri și răspunsurile aferente să fie accesibile publicului;

7. subliniază că acordurile internaționale sunt obligatorii din punct de vedere juridic și au efecte asupra legislației UE și insistă că este necesar ca negocierile să fie transparente pe parcursul întregului proces; reamintește că, în conformitate cu articolul 218 din TFUE, Parlamentul trebuie să fie informat de îndată și pe deplin pe parcursul tuturor etapelor de negociere; invită Comisia să își intensifice eforturile și să asigure respectarea deplină a articolului 218 din TFUE;

Miercuri, 10 februarie 2021

8. regretă profund faptul că Comisia și Consiliul insistă ca reuniunile să se desfășoare cu ușile închise, fără o justificare adecvată; consideră că cererile de reuniuni cu ușile închise ar trebui evaluate în mod corespunzător; solicită criteriile și normele clare pentru reglementarea cererilor de ședințe cu ușile închise în instituțiile UE;
9. reamintește că transparența procesului legislativ este de maximă importanță pentru cetățeni și este o modalitate esențială de a asigura o participare activă a cetățenilor la procesul legislativ; salută Acordului interinstituțional din 2016 privind o mai bună legiferare (AII) și angajamentul enunțat în cuprinsul său de către cele trei instituții de a asigura transparența procedurilor legislative în temeiul legislației aplicabile și al jurisprudenței, inclusiv abordarea corespunzătoare a negocierilor trilaterale;
10. îndeamnă instituțiile să continue discuțiile cu privire la eventuala creare a unei baze de date specifice și ușor de utilizat care să reflecte situația exactă a dosarelor legislative (Baza de date comună privind dosarele legislative), astfel cum s-a convenit în AII privind o mai bună legiferare, pentru a asigura un grad de transparență mai mare;
11. salută inițiativele lansate deja care răspund solicitărilor publice de creștere a transparenței, cum ar fi Registrul interinstituțional al actelor delegate, lansat în decembrie 2017 ca instrument comun al Parlamentului, al Comisiei și al Consiliului, care oferă acces la întregul ciclu de viață al actelor delegate;
12. subliniază că transparența procedurii comitetului și accesibilitatea registrului de comitologie ar trebui mărite și mai mult, iar conținutul ar trebui modificat pentru a asigura o mai mare transparență în ceea ce privește procesul decizional; subliniază că îmbunătățirea funcțiilor de căutare ale registrului pentru a permite căutări în funcție de domeniul de politică ar trebui să fie un element esențial al acestui proces;
13. salută noul Cod de conduită destinat membrilor Comisiei, care a intrat în vigoare în februarie 2018 și care are ca efect creșterea transparenței în principal în legătură cu reuniunile dintre comisari și reprezentanții grupurilor de interese, precum și în legătură cu costurile aferente deplasărilor de serviciu ale fiecărui comisar; regretă faptul că Consiliul nu a adoptat încă un cod de conduită pentru membrii săi și îndeamnă Consiliul să adopte un astfel de cod fără întârziere; insistă asupra faptului că Consiliul trebuie să fie la fel de responsabil și de transparent ca și celelalte instituții;
14. reamintește versiunea revizuită a Regulamentului de procedură, conform căreia deputații sunt invitați să adopte practica sistematică de a participa la reuniuni cu reprezentanți ai grupurilor de interese numai dacă aceștia s-au înregistrat în registrul de transparență; reamintește, de asemenea, că deputații sunt invitați să publice online toate reuniunile programate cu reprezentanții grupurilor de interese vizați de registrul de transparență, iar raportorii, raportorii din umbră și președinții de comisii au obligația de a publica online, pentru fiecare raport, toate reuniunile programate cu reprezentanții grupurilor de interese care sunt vizați de registrul de transparență; atrage însă atenția, în acest context, că reprezentanții aleși au libertatea de a se întâlni cu orice persoană pe care o consideră relevantă și importantă pentru activitatea lor politică, fără restricții;
15. consideră că modul actual de a găsi informații despre votul deputaților în Parlamentul European, cu ajutorul unor fișiere PDF care acoperă sute de voturi pe site-ul Parlamentului, nu este ușor de utilizat și nu contribuie la transparența UE; solicită un sistem ușor de utilizat prin care, pentru fiecare vot prin apel nominal, să se poată filtra, în funcție de grup și de deputat, textul votat și rezultatele votării, care, prin urmare, ar trebui să fie în același timp vizibile;
16. salută faptul că negocierile privind propunerea Comisiei referitoare la un AII privind un registru de transparență obligatoriu (COM(2016)0627) s-au încheiat în sfârșit și îndeamnă cele trei instituții să pună acordul în aplicare fără întârziere; subliniază că, pentru a menține în rândul cetățenilor un nivel ridicat de încredere în instituțiile europene, este nevoie de mai multă transparență în ceea ce privește reuniunile organizate în cadrul instituțiilor;
17. încurajează, de asemenea, membrii guvernelor și parlamentelor naționale să vizeze o mai mare transparență în ceea ce privește reuniunile lor cu reprezentanții grupurilor de interese, întrucât, atunci când iau decizii referitoare la chestiuni legate de UE, aceștia fac parte din corpul legislativ al UE în sens larg;

Accesul la documente

18. reamintește că dreptul publicului de a avea acces la documentele instituțiilor este un drept fundamental consacrat în tratate și în Carta drepturilor fundamentale și este indisolubil legat de natura democratică a instituțiilor; subliniază că este esențial ca acest drept să fie exercitat la scară cât mai largă și într-o fază cât mai timpurie, deoarece el asigură controlul democratic al activității instituțiilor UE; reamintește că încrederea cetățenilor în instituțiile politice este un element de bază esențial al democrațiilor reprezentative;

Miercuri, 10 februarie 2021

19. reamintește solicitările sale formulate în rezoluțiile sale anterioare referitoare la accesul public la documente; regretă faptul că Comisia și Consiliul nu au dat curs în mod corespunzător mai multor propuneri făcute de Parlament;
20. reamintește că transparența și accesul neîngrădit la documentele deținute de instituții trebuie să constituie o regulă, în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 1049/2001, și că, după cum s-a stabilit deja în jurisprudența constantă a CJUE, excepțiile de la această regulă trebuie interpretate în mod strict, ținând seama de interesul public superior privind accesul la documente;
21. reafirmă că este important să nu se supraclasifice documentele, acest lucru putând fi în detrimentul controlului public; regretă că documentele oficiale sunt deseori supraclasificate; își reiterează poziția conform căreia ar trebui instituite norme clare și uniforme pentru secretizarea și desecretizarea documentelor;
22. constată că Comisia se confruntă cu cel mai mare număr de cereri inițiale (6 912 în 2018) care vizează documente specifice, urmată de Consiliu (2 474 în 2018) și de Parlament (498 în 2018); ia act de proporția ridicată de răspunsuri la nivel global (în 2018: 80 % pentru Comisie, 72,2 % pentru Consiliu și 96 % pentru Parlament);
23. ia act cu interes de faptul că principalele motive de refuz se întemeiază pe necesitatea de a proteja procesul decizional al instituțiilor, viața privată și integritatea persoanelor și interesele comerciale ale unei persoane juridice sau fizice; ia act, totodată, de faptul că, pentru Parlament, protecția avizelor juridice a constituit de asemenea un temei valabil în cazurile în care au fost solicitate în principal documente ale Biroului, iar pentru Comisie astfel de temeiuri valabile au vizat efectuarea de inspecții, anchete și audituri, precum și securitatea publică;
24. salută decizia Curții Europene de Justiție în cauza C-213/15 P (Comisia/Patrick Breyer), în care Curtea a confirmat hotărârea Tribunalului prin care se constată că Comisia nu poate refuza accesul la niciun material scris prezentat de statele membre pe care îl deține pentru simplul motiv că este vorba despre un document referitor la proceduri judiciare; ia act de faptul că Curtea consideră că orice decizie cu privire la o astfel de cerere de acces trebuie luată în temeiul Regulamentului (CE) nr. 1049/2001 și că documentele legate de activitatea judiciară a Curții de Justiție nu sunt, în principiu, excluse din domeniul de aplicare al regulamentului, atunci când sunt deținute de instituțiile UE enumerate în regulament, cum ar fi Comisia în acest caz specific;
25. sprijină apelul societății civile⁽⁹⁾ ca audierile publice ale Curții Europene de Justiție să fie transmise în direct pe internet, cum se practică deja la unele instanțe naționale și internaționale, de exemplu la Consiliul Constituțional din Franța (Conseil Constitutionnel) și la Curtea Europeană a Drepturilor Omului;
26. reamintește apelul lansat către Comisie și Consiliu în rezoluția sa din 28 aprilie 2016 referitoare la accesul public la documente pentru anii 2014-2015;
27. reamintește că procesul de revizuire a Regulamentului (CE) nr. 1049/2001 a fost blocat din 2012 și ia act cu regret de intenția Comisiei de retrage această propunere; îndeamnă toate părțile implicate să reia acest proces și să continue să lucreze la revizuire pentru a adapta dispozițiile regulamentului la Tratatul de la Lisabona și pentru a garanta că domeniul de aplicare se extinde la toate instituțiile, organele și agențiile UE, cu scopul final de a le oferi cetățenilor UE un acces mai larg și îmbunătățit la documentele UE;
28. reamintește că, în urma intrării în vigoare a TUE și a TFUE, dreptul de acces la documente vizează toate instituțiile, organele și agențiile UE, astfel cum este prevăzut la articolul 15 alineatul (3) din TFUE; consideră că Regulamentul (CE) nr. 1049/2001 trebuie modificat și modernizat, pentru a-l alinia la tratate, a răspunde la evoluțiile din acest domeniu și a ține seama de jurisprudența aplicabilă a CJUE și a CEDO; îndeamnă, prin urmare, toate cele trei instituții să lucreze în mod constructiv pentru adoptarea unui regulament revizuit;
29. subliniază că a asigura faptul că cetățenii pot înțelege, urmări în detaliu și participa la evoluția legislației este o cerință legală în temeiul tratatelor și o cerință de bază pentru controlul democratic și pentru democrație în ansamblu; consideră că atunci când sunt create documente în cadrul trilogurilor, precum ordini de zi, rezumate ale rezultatelor întâlnirilor, procese-verbale și abordările generale ale Consiliului, dacă sunt disponibile și în forma în care sunt disponibile, aceste documente sunt legate de procedurile legislative și nu pot fi tratate, în principiu, altfel decât alte documente legislative;

(9) <https://thegoodlobby.eu/campaigns/openletter-to-the-president-of-the-court-of-justice-of-the-european-union-asking-foreu-courts-to-live-stream-their-publichearings>

Miercuri, 10 februarie 2021

30. atrage atenția asupra importanței transparenței și a accesului public la documente; accentuează faptul că un nivel ridicat de transparență a procesului legislativ este esențial pentru a le permite cetățenilor, mass-mediei, societății civile și altor părți interesate să tragă la răspundere reprezentanții aleși și guvernele; ia act de rolul important al Ombudsmanului în stabilirea unor legături și a unui proces de mediere între instituțiile UE și cetățeni și subliniază activitatea Ombudsmanului, care duce la un grad ridicat de răspundere în fața cetățenilor în legătură cu procesul legislativ al UE;

31. reamintește că, potrivit Ombudsmanului, restricțiile privind accesul la documente, în special la documentele legislative, ar trebui să fie excepționale și să se limiteze la ceea ce este absolut necesar; salută procedura accelerată pentru accesul la documente a Ombudsmanului, dar regretă că recomandările sale nu sunt obligatorii din punct de vedere juridic;

32. indică faptul că, la baza oricărei decizii prin care se refuză accesul public la documente, trebuie să stea excepții prevăzute de legislație și definite în termeni clari și în mod strict, însoțite de justificări fundamentate și concrete, care să le permită cetățenilor să înțeleagă de ce a fost refuzat accesul și să se prevaleze în mod eficient de căile de atac pe care le au la dispoziție; ia act cu îngrijorare de faptul că, în prezent, singura cale legală de care dispun cetățenii pentru a contesta un refuz la o cerere de acces la documente este introducerea unei acțiuni în justiție în fața CJUE, aceasta implicând proceduri îndelungate, riscul unor costuri ridicate și un rezultat nesigur, ceea ce reprezintă o sarcină excesivă pentru cetățenii care doresc să conteste deciziile, descurajându-i astfel în demersurile lor;

33. invită, în acest context, instituțiile, organele și agențiile UE să adopte proceduri mai rapide, mai simple și mai accesibile de tratare a plângerilor împotriva refuzurilor de acordare a accesului; consideră că o abordare mai proactivă ar contribui la asigurarea unei transparențe efective și ar preveni litigiile inutile, care ar putea genera costuri și sarcini inutile atât pentru cetățeni, cât și pentru instituții; consideră că cetățenii nu ar trebui împiedicați să conteste deciziile din cauza lipsei de mijloace; reamintește posibilitatea de a solicita asistență juridică, astfel cum se prevede în Carta drepturilor fundamentale; invită instituțiile UE să nu solicite părții adverse să suporte costurile procedurilor judiciare;

34. reamintește, în acest context, deciziile Ombudsmanului din 19 decembrie 2017 în cauza 682/2014/JF, conform cărora cerința Comisiei ca toate persoanele care solicită acces public la documente să își furnizeze adresa poștală pentru trimiterea corespondenței pe suport de hârtie prin poștă constituie administrare defectuoasă, subliniind că a insista asupra reînnoirii cererilor și asupra formalităților procedurale atunci când acestea nu sunt necesare și nu servesc niciunui scop util evident demonstrează o lipsă de respect pentru drepturile fundamentale ale cetățenilor;

35. regretă puternic faptul că Consiliul nu publică în mod proactiv majoritatea documentelor referitoare la dosarele legislative, astfel că cetățenii nu știu ce documente există efectiv, situație care îi împiedică să își exercite dreptul de a solicita acces la documente; regretă faptul că informațiile disponibile cu privire la documentele legislative sunt prezentate de Consiliu într-un registru incomplet și greu de folosit; invită Consiliul să includă documentele legate de dosarele legislative într-un registru public ușor de utilizat, reflectând astfel pe deplin interesul public pentru transparență și permițând un control legitim nu numai din partea cetățenilor, ci și din partea parlamentelor naționale;

36. îndeamnă Consiliul să își alinieze metodele de lucru la standardele unei democrații parlamentare și participative, astfel cum se prevede în tratate, și reafirmă că acesta trebuie să fie la fel de responsabil și de transparent ca și celelalte instituții;

37. sprijină în totalitate recomandările adresate Consiliului de către Ombudsmanul European în urma anchetei strategice, și anume: a) să înregistreze sistematic pozițiile exprimate de statele membre în discuțiile cu grupurile de pregătire, b) să elaboreze criterii clare și accesibile publicului în ceea ce privește clasificarea documentelor ca „LIMITE” și c) să revizuiască sistematic statutul „LIMITE” al documentelor înainte de adoptarea finală a unui act legislativ și înainte de negocierile informale din cadrul trilogurilor, când Consiliul a adoptat deja o poziție inițială; îndeamnă Consiliul să întreprindă toate măsurile necesare pentru a pune în practică fără întârziere recomandările Ombudsmanului, astfel încât să fie asigurată transparența dezbaterilor legislative din cadrul grupurilor sale de pregătire;

38. consideră că practica larg răspândită și arbitrară a Consiliului care constă în marcarea majorității documentelor pregătitoare din cadrul procedurilor legislative în curs ca „LIMITE” reprezintă o restricționare a dreptului de acces cât mai larg al cetățenilor la documente legislative;

Miercuri, 10 februarie 2021

39. ia act de faptul că, în urma hotărârii pronunțate de Tribunal în cauza *De Capitani* ⁽¹⁰⁾, Parlamentul a înregistrat o creștere considerabilă a numărului de cereri privind accesul public la documentele pe mai multe coloane dezbătute în cadrul reuniunilor trilogului; constată cu satisfacție că, după ce a fost pronunțată hotărârea, Parlamentul a dat publicității toate documentele pe mai multe coloane care au fost solicitate în temeiul Regulamentului (CE) nr. 1049/2001; salută acest fapt, deoarece caracterul deschis al procesului legislativ contribuie la o mai mare legitimitate a instituțiilor în ochii cetățenilor UE; subliniază că cerința generală de a acorda acces la documente reprezintă instrumentul cel mai potrivit pentru ca toate instituțiile UE să poată răspunde creșterii foarte mari a numărului de cereri de documente;

40. subliniază că în hotărârea pronunțată de Curte în martie 2018 în cauza *De Capitani* se menționează că punctele de vedere exprimate de instituții în documentele „pe patru coloane” nu intră sub incidența unei prezumții generale de nedivulgare; ia act de faptul că natura sensibilă a subiectelor abordate, așa cum se reflectă în documentele trilogurilor, nu a fost considerată în sine un motiv suficient pentru a refuza accesul publicului;

41. reamintește că concluziile Tribunalului li se aplică tuturor instituțiilor UE și că Curtea enunță clar că, în cazul în care un document redactat de o instituție a UE este vizat de o excepție de la dreptul publicului de a avea acces la el, instituția în cauză trebuie să aprecieze și să explice clar motivul pentru care accesul la documentul în cauză ar putea periclita în mod specific și efectiv interesul protejat de clauza de excepție, îndeosebi motivul pentru care accesul neîngrădit la acest document ar pune în pericol în mod specific și efectiv procesul decizional, stabilind astfel condiția ca acest risc să fie previzibil în mod rezonabil și nu doar ipotetic; subliniază că orice refuz al accesului la documente trebuie să fie pe deplin justificat pentru fiecare caz în parte;

42. salută faptul că în cauza *ClientEarth/Comisia* se clarifică semnificativ domeniul de aplicare al conceptului de „documente legislative” și că CJUE a constatat că documentele întocmite în contextul unei evaluări a impactului intră în categoria documentelor legislative și deci nu pot fi protejate în temeiul unei prezumții generale împotriva divulgării publice;

43. regretă că accesul la consiliere din partea serviciilor juridice ale Consiliului, Comisiei și Parlamentului este limitat și că, adesea, avizul Serviciului Juridic al Parlamentului nu este disponibil nici măcar membrilor altor comisii; solicită instituțiilor să asigure transparența;

44. ia act de anchetele deschise de Ombudsmanul European în 2020 cu privire la practicile agenției FRONTEX în legătură cu obligațiile ce îi revin în temeiul normelor UE privind accesul public la documente; îndeamnă agenția să dea curs constatărilor Ombudsmanului European și să pună în practică recomandările acestuia privind actualizarea registrului de documente și publicarea numărului de documente sensibile pe care le deține și care nu sunt incluse în registrul său de documente ⁽¹¹⁾;

45. subliniază rolul important jucat de avertizorii de integritate în demascarea cazurilor de administrare defectuoasă și sprijină măsurile de îmbunătățire a protecției avertizorilor de integritate împotriva represaliilor; solicită tuturor instituțiilor să evalueze și, după caz, să își revizuiască dispozițiile interne referitoare la raportarea neregulilor;

46. îndeamnă Comisia să asigure accesul public la toate acordurile preliminare de achiziție, în forma lor integrală, dintre UE și societățile private din domeniul sănătății, îndeosebi atunci când comandă vaccinuri;

Concluzii

47. subliniază că ar trebui să existe un echilibru atent între nevoia de transparență și necesitatea de a proteja datele cu caracter personal și de a permite luarea deciziilor cu un anumit grad de confidențialitate, dacă este necesar;

48. atrage insistent atenția asupra necesității de a se analiza, de la caz la caz, orice excepție de la dreptul accesului public la documentele și informațiile UE, ținând seama de faptul că accesul la aceste documente reprezintă norma, iar excepțiile de la normă trebuie interpretate pe baza unor criterii stricte;

49. solicită tuturor instituțiilor, organelor, oficiilor și agențiilor să elaboreze o abordare comună în ceea ce privește accesul la documentație, inclusiv procedura pentru materialele trilogurilor, și să exploreze și să dezvolte în mod constant noi metode și măsuri pentru a obține o transparență maximă;

⁽¹⁰⁾ Hotărârea Tribunalului din 22 martie 2018, *Emilio de Capitani/Parlamentul European*, T-540/15, ECLI:EU:T:2018:167.

⁽¹¹⁾ <https://www.ombudsman.europa.eu/ro/solution/en/137293>

Miercuri, 10 februarie 2021

50. invită instituțiile să asigure transparența procedurilor legislative pe baza legislației și a jurisprudenței relevante și a recomandărilor Ombudsmanului;

51. invită toate instituțiile să își îmbunătățească comunicarea pe parcursul întregului ciclu legislativ și să difuzeze din proprie inițiativă mai multe documente proprii legate de procedura legislativă, în modul cel mai simplu, ușor de folosit și accesibil, prin intermediul site-urilor lor de internet și al altor mijloace de comunicare; subliniază că este nevoie de mai multă transparență în ceea ce privește luarea deciziilor în cadrul procedurilor de constatare a neîndeplinirii obligațiilor; invită instituțiile să își intensifice eforturile de creare a unei baze de date comune speciale și ușor de utilizat privind stadiul dosarelor legislative în curs, astfel cum s-a convenit în Acordul interinstituțional privind o mai bună legiferare, care să asigure transparența în diferitele etape ale procesului legislativ și să le ofere cetățenilor o înțelegere mai clară a procedurilor legislative ale UE;

52. reamintește că, în conformitate cu articolul 3 din TUE și cu Carta drepturilor fundamentale, trebuie respectată bogata diversitate lingvistică a Uniunii; invită instituțiile Uniunii Europene să depună toate eforturile pentru a asigura accesul la documente în toate limbile oficiale ale Uniunii Europene;

53. atrage atenția asupra faptului că societățile democratice deschise depind de capacitatea cetățenilor de a avea acces la o gamă largă de surse de informații ce pot fi verificate, astfel încât să-și poată forma un punct de vedere asupra diverselor subiecte; subliniază că accesul la informații sporește responsabilitatea în procesul decizional și este esențial pentru funcționarea societăților democratice;

o

o o

54. încredințează Președintelui sarcina de a transmite prezenta rezoluție Consiliului și Comisiei, guvernelor și parlamentelor statelor membre, Ombudsmanului, altor organe, oficii, agenții ale Uniunii, precum și Consiliului Europei.
